

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 24Co/15/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8108229689
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 10. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eliška Wagshalová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8108229689.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a členov senátu JUDr. Martina Barana a JUDr. Antónie Kandravej, v právnej veci žalobcu X. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom L. XX, XXX XX X., právne zastúpený JUDr. Michal Feciľák, advokát, so sídlom Jesenná 8, 080 01 Prešov, proti žalovanému Technické služby mesta Prešov, a.s., so sídlom Bajkalská 33, 080 01 Prešov, IČO: 31 718 914, právne zastúpenému Advokátska kancelária SLAMKA & Partners s.r.o., IČO: 50120000, so sídlom Radlinského 1735/29, Dolný Kubín, v konaní o náhradu za užívanie nehnuteľnosti, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k.: 15C 172/2008-575 zo dňa 14.09.2017, takto

rozhodol:

- I. Potvrďuje rozsudok.
- II. Žalovaný má voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

odôvodnenie:

Predmet konania

1. Žalobca sa v konaní domáha zaplataenia náhrady za užívanie nehnuteľností.

Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Prešov ako súd prvej inštancie (ďalej len „súd“) rozsudkom z 14.9.2017 rozhodol cit.:
„I. Súd zamieta žalobu o zaplataenie úroku z omeškania nad 7,5 % ročne zo sumy 369,38 Eur od 5.11.2008 do zaplataenia.
II. Žalovaný je povinný nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 54 %, výška ktorých bude vyčíslená v písomnom rozhodnutí po právoplatnosti rozsudku vo veci samej.“

3. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že skutkovo mal za preukázané, že v konaní bolo súdom prvej inštancie v spojení s odvolacím rozsudkom právoplatne konštatované, že žalovaný sa na úkor žalobcu bezdôvodne obohatil.

4. Na zistený skutkový stav prijal právny záver, podľa ktorého posúdil vzťah medzi stranami ako občianskoprávny a nie vzťah obchodnoprávny z dôvodu, že v danom prípade žalobca nevstúpil do vzťahu so žalovaným ako podnikateľ, ich vzťah je vzťahom z porušenia práva. To, že žalobca uplatňuje práva vlastníka a žiada vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie svojich nehnuteľností,

je výkonom práv vlastníka, nie podnikateľskou činnosťou, aj keď inak je nepochybné, že žalobca je podnikateľským subjektom. Nie všetky úkony podnikateľského subjektu však súvisia s podnikaním danej osoby, ako v tomto prípade, keď žalobca len vykonáva práva vlastníka k svojmu majetku. Z uvedeného dôvodu súd považoval za dôvodné priznať k uplatnenému nároku príslušenstvo podľa Občianskeho zákonníka, teda 7,5 % ročný úrok z omeškania z dlžnej sumy splatný od 5.11.2008 do zaplatenia, teda do 27.2.2017, a keďže k úhrade úroku z omeškania v súdom priznanej výške za uvedené obdobie zo strany žalovaného už došlo, o čom predložila právna zástupkyňa za žalobcu potvrdenie výpis z peňažného ústavu K. a časti úroku uplatneného nad súdom priznanú výšku 7,5 % z dlžnej sumy, bolo dôvodné žalobu zamietnuť.

5. Poukázal na ustanovenia § 261, ods. 1 Obch.Z., § 451, ods. 1,2, § 517, ods. 1,2 OZ.

6. O trovách konania rozhodol s poukazom na § 255, ods. 1,2 C.s.p. a pomerne úspešnému žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 54%.

Obsah odvolania žalobcu, vyjadrenia žalovaného.

7. Proti rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie žalobca. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobcovi prizná uplatnený nárok ako aj náhradu trov konania v plnom rozsahu. V odvolaní uviedol, že vo veci nie je sporné, že na strane žalovaného vystupuje právnická osoba a na strane žalobcu vystupuje podnikateľ, čo o.i. sám skonštatoval súd prvej inštancie v bode 18. napadnutého rozsudku. Vo vzťahu k tvrdeniu súdu prvej inštancie v napadnutom rozsudku, že: „...žalobca nevstúpil do vzťahu so žalovaným ako podnikateľ... žalobca poukazuje na právny záver Najvyššieho súdu SR v rozsudku sp. zn. 5Cdo 109/03 z 26.11.2003, ktorý je uverejnený v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov v č. 5/2005, že: „Vykonávaním, resp. prevádzkovaním podnikateľskej činnosti právnickou osobou treba rozumieť aktívnu činnosť smerujúcu k dosiahnutiu zisku.“ (Pozri Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 109/03 z 26.11.2003) aj na ďalšiu súvisiacu judikatúru, Nález Ústavného súdu ČR sp. zn. III. ÚS 140/99 z 08.07.1999, rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 33 Odo 249/2005 z 28.03.2007. Žalobca má za to, že súd prvej inštancie pochybil, pokiaľ uviedol, že podľa neho ...žalobca nevstúpil do vzťahu so žalovaným ako podnikateľ, ich vzťah je vzťahom z porušenia práva..., keďže v danom prípade žalobca koná v zmysle ust. § 2 ods. 1 ObchZ, teda vo vlastnom mene, na vlastný účet, za účelom dosiahnutia zisku, na druhej strane vystupuje žalovaný - právnická osoba, a preto je tento vzťah záväzkovým vzťahom v zmysle § 261 ods. 2 ObchZ. Skutočnosť, že žalobca podniká s nehnuteľnosťami, na ktorých sa nachádzajú miestne komunikácie, cesty 1. triedy, II. triedy, III. triedy, bytové domy, parkoviská a diaľnice a pod. nie je sporná, keďže túto skutočnosť skonštatoval aj Krajský súd v Prešove v rozsudku sp. zn. 6 Co 75/2012 z 11.12.2012. Súd prvej inštancie preto zrejme opomenul, že právny vzťah medzi žalobcom a žalovaným je založený užívaním veci bez platnej nájomnej zmluvy - bez právneho dôvodu, ako vzťah medzi žalobcom - podnikateľom pri jeho podnikateľskej činnosti a žalovaným - právnickou osobou, taktiež pri jeho podnikateľskej činnosti, čím došlo na strane žalovaného k bezdôvodnému obohateniu a pre obchodné vzťahy vyplýva prednostná aplikácia Obchodného zákonníka a Občiansky zákonník sa použije na riešenie otázok, ktoré nie sú upravené v Obchodnom zákonníku, a to vo vzťahu poskytnutiu plnenia na základe neplatnej zmluvy - k bezdôvodnému obohateniu, ktoré Obchodný zákonník neupravuje, je preto potrebné pri riešení tejto otázky použiť príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka, ktoré upravujú bezdôvodné obohatenie v ustanovení § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka. Vo vzťahu k omeškaniu dlžníka so splnením peňažného záväzku a jeho povinnosti platiť z nezaplatenej sumy úroky z omeškania, je potrebné aplikovať ust. § 369 ObchZ. Žalobca v prípade, ak by mal so žalovaným uzatvorenú riadnu nájomnú zmluvu, ktorej predmetom by bol prenájom predmetnej nehnuteľnosti, na ktorú si žalovaný v rozhodnom období umiestnil smetné nádoby, práva a povinnosti vyplývajúce z tejto nájomnej zmluvy by boli upravené v zmysle ust. Obchodného zákonníka rovnako tak, ako to má žalovaný ustanovené, napr. v podobných zmluvách s inými právnickými osobami. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti má žalobca za to, že v predmetnej právnej veci je medzi stranami sporu obchodnoprávny vzťah - vzťah medzi podnikateľmi, týkajúci sa ich podnikateľskej činnosti, a to žalobcu, ktorý podniká s nehnuteľnosťami a žalovaného - ktorý nakladá s odpadmi, mal preto súd žalobcovi priznať ním uplatnený úrok z omeškania z dlžnej sumy vo výške 13,25 % ročne, aj keď správna výška úroku z omeškania z dlžnej sumy v zmysle ust. § 369 ods. 1 ObchZ bola vo výške 14,25 % ročne. Vo vzťahu k poukazu súdu na rozhodnutie

Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4 Co 83/2016 žalobca dodáva, že proti tomuto rozhodnutiu bolo podané dovolanie, keďže aj v tomto konaní krajský súd nárok žalobcu nesprávne právne posúdil. Žalobca má za to, že súd prvej inštancie nesprávne rozhodol o nároku na náhradu trov konania v tom, že pri výpočte pomeru úspechu žalobcu k uplatnenej istine, svojvoľne kapitalizoval žalobcom uplatnené príslušenstvo. Podľa ustálenej judikatúry súdov v SR platí, že za základ pre určenie miery pomeru úspechu a neúspechu strán v konaní je potrebné vychádzať z uplatnenej istiny bez príslušenstva, pokiaľ žalobca v žalobe úroky nevyčíslil. Na základe vyššie citovaných rozhodnutí súdov je nesporné, že súd prvej inštancie pochybil, pokiaľ pri určovaní pomeru úspechu/neúspechu žalobcu prihliadol aj na príslušenstvo pohľadávky, napriek tomu, že žalobca v žalobe príslušenstvo pohľadávky nevyčíslil.

8. Žalovaný vo svojom písomnom vyjadrení k odvolaniu proti rozsudku tento navrhol potvrdiť ako vecne správny.

Hodnotenie odvolacieho súdu

14. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) v zmysle zásad uvedených v § 470 ods. 1 a 2 CSP, vzhľadom na včas podané odvolanie preskúmal rozsudok v jeho napadnutých častiach, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozhodnutia oznámil na úradnej tabuli súdu Krajského súdu v Prešove a na jeho webovej stránke najmenej 5 dní vopred a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu proti rozsudku nie je dôvodné.

15. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

16. Súd prvej inštancie posúdil vzťah medzi stranami sporu ako občianskoprávny, nie obchodnoprávny z dôvodu, že žalobca do vzťahu s žalovaným nevstúpil ako podnikateľ. Žalobca tým, že žiada vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie svojich nehnuteľností uplatňuje práva vlastníka, nevykonáva podnikateľskú činnosť.

17. Krajský súd v Prešove sa vo viacerých svojich rozhodnutiach týkajúcich sa obdobného právneho vzťahu zaoberal povahou právneho vzťahu medzi vlastníkom nehnuteľností a jeho užívateľom bez právneho titulu so záverom, že ide o nárok vlastníka z titulu bezdôvodného obohatenia a nie nárok, ktorý by vlastníkovi vznikol z titulu jeho podnikateľskej činnosti.

V konaní vedenom na KS v Prešove pod sp.zn. 4 Co 83/2016 bol predmetom posúdenia nárok vlastníka pozemku na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie jeho pozemku vlastníkom stavby - pozemnej komunikácie. „Žalobca v čase nadobudnutia nehnuteľnosti - pozemku musel mať vedomosť o skutočnosti, že na tejto leží stavba - pozemná komunikácia. Medzi stranami sporu nebol založený zmluvný záväzkový vzťah týkajúci sa predmetnej nehnuteľnosti. Odvolací súd konštatuje, že nebolo možné dospieť k záveru, že žalobca pri vzniku, trvaní záväzkovo-právneho vzťahu vystupoval v rámci svojej podnikateľskej činnosti tak, ako to má na mysli ust. § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka, pretože z logiky veci je zrejmé, že účelom podnikateľskej činnosti je síce dosahovanie zisku (napr. za poskytovanie služieb, predaj tovaru, nájom hnutel'ných, nehnuteľných vecí a pod.), nie však v podobe vydaného bezdôvodného obohatenia zo strany subjektu verejného práva, ktoré vzniklo v dôsledku plnenia bez právneho dôvodu. Pokiaľ žalobca na podporu svojich argumentov poukazuje na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove č.k. 6Co/75/2012, k tomuto odvolací súd uvádza, že v predmetnom rozhodnutí nebola riešená otázka premlčania, súd nekonštatoval, že vzťah medzi žalobcom a žalovaným má obchodno-právny charakter ako ani to, že žalobca podniká s nehnuteľnosťami, na ktorých sú miestne komunikácie, bytové domy. Súd iba uzavrel, že mu je známe, že žalobca kupuje pozemky zastavené stavbami.“ V konaní vedenom pod sp.zn. 3Co/21/2017, o vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie nehnuteľnosti - pozemku - parc. č. KNC XXXX/X, k.ú. Q. odvolací súd uviedol: „V prejednávanej veci vzťah medzi žalobcom a žalovaným vyplývajúci z užívania pozemkov bez právneho dôvodu (coditio indebit) pod cestou ako verejnou komunikáciou nemožno definovať ako obchodno-

záväzkový právny vzťah medzi podnikateľmi, lebo pri jeho vzniku s prihliadnutím na všetky okolnosti je zrejmé, že sa netýkal ich podnikateľskej činnosti. Predmetom sporu je ochrana vlastníckeho práva žalobcu, nie plnenie z podnikateľskej činnosti strán sporu. Nárok uplatnený žalobcom nijako nesúvisí s podnikateľskou činnosťou žalobcu vo vzťahu k žalovanému, a preto je namieste posúdiť právny vzťah medzi stranami sporu ako občianskoprávny, nakoľko žalobca žiada plnenie za užívanie pozemkov bez právneho dôvodu. Ide o prípad, keď právny dôvod, ktorý by zakladal právo na plnenie - nájomná zmluva - neexistoval od začiatku.“ V konaní vedenom pod sp.zn. 6Co/77/2017 sa žalobca domáhal náhrady za záber jeho pozemku, na ktorom sa nachádza cestná komunikácia odvolací súd v rozsudku z 25.9.2018 uviedol: „Odvolací súd považuje vzťahy z bezdôvodného obohatenia medzi vlastními pozemkov zastavanými komunikáciami a samosprávnymi útvarmi, a to celkom iste za občianskoprávne, na ktoré dopadajú ustanovenia občianskeho práva a nič na tom nemení prípadne ani fakt, že dotknutý vlastník je držiteľom živnosti. Náhrada za zaberanie pozemku zastavaného komunikáciou, a to či už z právneho dôvodu bezdôvodného obohatenia alebo vecného bremena nie je predmetom podnikania ani žiadnych obchodnoprávnych kontraktácií žalobcu s mestom.“

18. Ani v prejednávanej príhode odvolací súd nevidí dôvod na odklon od línie rozhodovania načrtnutej v citovaných rozhodnutiach. Napriek skutočnosti, že žalobca nehnuteľnosť, ktorá je predmetom sporu vložil do majetku fyzickej osoby podnikateľa a táto mu slúži na výkon podnikateľskej činnosti, nie je táto okolnosť dôvodom pre posúdenie nároku ako obchodnoprávneho z dôvodu právnej povahy nároku vlastníka nehnuteľností, ktorého sa v tomto konaní žalobca domáha. Z tohto dôvodu odvolací súd ako vecne správny potvrdil rozsudok vo výroku I. (§ 387 ods.1, 2 C.s.p.).

19. Žalobca vo vzťahu k odvolaniu proti výroku II. rozsudku má za to, že súd nesprávne určil mieru úspechu a neúspechu žalobcu v konaní vzhľadom k tomu, že za základ pre jej určenie vychádzal z uplatnenej istiny spolu s príslušenstvom, ktoré v žalobe nebolo vyčíslené.

20. Súd vo svojom rozhodnutí konštatoval, že žalobca si v konaní uplatnil spolu 776,48 Eur (istina a úrok z omeškania kapitalizovaný ku dňu zaplataenia) a súdom mu bolo priznaných 599,51 Eur. Čistý úspech žalobcu tak predstavuje 54%. Základným meradlom pre nárok na náhradu nákladov v sporovom konaní je miera úspechu vo veci. Ak mala strana sporu plný úspech vo veci, prizná sa mu celá náhrada trov konania. Ak mala len čiastočný úspech, náhrada trov bude pomerne rozdelená. Ak je úspech a neúspech vyvážený, vysloví súd, že žiadny účastník nemá právo na náhradu nákladov konania resp. súd vysloví, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania. Žalobca má plný úspech, ak výrok rozsudku zodpovedá žalobnému petitu a naopak, žalovaný má plný úspech, ak žaloba je v plnom rozsahu zamietnutá. Ako žalobný petit sa označuje to, čoho sa žalobca domáha v podanej žalobe. Petit určuje, o čom má súd vo veci konať a rozhodovať (predmet sporu). Pokiaľ aj žalobný petit nepozostáva z dvoch samostatných nárokov (keďže žalovanú pohľadávku a jej príslušenstvo za také nemožno považovať), právny názor, že úspech žalobcu v spore ohľadne niektorého nároku nemôže založiť právo na náhradu trov konania, ktoré vznikli v súvislosti s ďalším nárokom, ak v tomto žalobca nebol úspešný, má ten význam, že každý neúspech žalobcu ohľadne príslušenstva žalovanej istiny nemôže byť bez ďalšieho prehlíadaný, resp. paušálne považovaný za neúspech v pomerne nepatrnej časti. V zmysle právnej teórie (Ján Mazák: Základy občianskeho procesného práva, vydavateľstvo Iura Edition, rok 2002, str. 323, 324) neúspech v pomerne nepatrnej časti veci zakladá nárok na celú náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva, pričom pomerne nepatrná časť sa môže týkať nároku na príslušenstvo časti uplatneného nároku, ktorá podľa súdnej praxe neprevyšuje 5 až 10 % z uplatneného nároku vyjadreného v peniazoch. Aj keď žalobca v prejednávanej veci žalobný petit v časti úroku z omeškania formuloval tak, že jeho začiatok určil konkrétnym dátumom a koniec viazal na zaplataenie žalovanej sumy, nie je v rozpore s ust. § 217, ods. 1 CSP, aby súd pre účely rozhodovania o trovách konania zistil predbežnú výšku príslušenstva, k času svojho rozhodnutia a túto zohľadnil pri posúdení úspechu v konaní. (Dôvodnosť tohto jeho postupu vyplýva aj rozsudku Najvyššieho súdu SR, sp.zn. 1 MCdo 1/2014). Pokiaľ teda súd postupoval pri rozhodovaní o trovách konania v zmysle ust. § 255, ods. 1 CSP, nemožno mu v tomto smere vytýkať nesprávne právne posúdenie veci a teda nebol naplnený ani ďalší žalobcom namietaný odvolací dôvod. Z uvedeného dôvodu odvolací súd napadnutý výrok o trovách konania potvrdil (§387 ods.1,2 C.s.p.).

21. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní bol v plnom rozsahu úspešný žalovaný, preto mu odvolací súd priznal náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % voči neúspešnému žalobcovi. O výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

22. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).